

การควบคุมภายในด้านเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่ใช้ระบบออนไลน์

นายศักดิ์ มาฉวพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-738-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016194

110605324

INTERNAL CONTROLS OF ONLINE DEPOSIT SYSTEM FOR THE
BRANCHES OF COMMERCIAL BANK

MISTER SAKDA MANAVAPAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTANCY

DEPARTMENT OF ACCOUNTANCY

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1990

ISBN 974-577-738-2

วิทยาลัยพยาบาล

การควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขาธนาคารพาณิชย์
ที่ใช้ระบบออนไลน์

โดย

นายศักดิ์ มาตเวทิน

ภาควิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายศักดิ์ เกี่ยวการค้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณพันธ์ สุพรรณโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ใบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญญา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล)

..... กรรมการ
(นายศักดิ์ เกี่ยวการค้า)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณพันธ์ สุพรรณโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย)

..... กรรมการ
(นายรังสรรค์ วงศ์พยัคฆ์)

..... กรรมการ
(นายจิระพันธ์ พันธุ์คงชื่น)

มทดลขอ

ศึกษา มาหาพจน์ : การควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขานาการพาณิชย์ที่ใช้ระบบออนไลน์ (INTERNAL CONTROLS OF ONLINE DEPOSIT SYSTEM FOR THE BRANCHES OF COMMERCIAL BANK) อ.ที่ปรึกษา : นายศักดิ์ เกี่ยวการค้า, ผศ.กฤษณพันธุ์ สุพรรณโรจน์ 174 หน้า. ISBN 974-577-738-2

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทเงินฝาก กระบวนการรับฝากถอนและหลักการควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขานาการพาณิชย์ที่ใช้ระบบออนไลน์โดยศึกษาจากระเบียบการปฏิบัติงาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์พนักงานธนาคาร และสังเกตการปฏิบัติงานจริงของธนาคารพาณิชย์จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด และธนาคารทหารไทย จำกัด ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการด้านเงินฝากโดยระบบออนไลน์ที่ได้มาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า โดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์ ทั้ง 3 แห่ง มีการปฏิบัติงานและหลักการควบคุมภายในเป็นไปแนวทางเดียวกัน ถึงแม้ว่าแต่ละแห่งจะใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน กล่าวคือมีการวางแผนทางการควบคุมตั้งแต่การเปลี่ยนระบบ โดยให้มีการปฏิบัติงานระบบคู่ขนาน และมีการตรวจสอบยกเลิกระบบคู่ขนาน สำหรับหลักการควบคุมภายในด้านเงินฝากนั้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) การควบคุมด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมการปฏิบัติงานของสาขาให้เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติของธนาคาร ได้แก่การควบคุมด้านการปฏิบัติงานของเทลเลอร์ การอนุมัติผ่านรายการ การพิสูจน์ยอดประจำวัน การฝากถอนต่างสาขา และอื่นๆ และ 2) การควบคุมด้านการบริหาร เป็นการควบคุมการจัดองค์การ การจัดทำระเบียบคู่มือปฏิบัติงาน การตรวจสอบสาขาและอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของสาขาเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามนโยบายของธนาคาร

อย่างไรก็ดี การควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขานาการพาณิชย์ที่ใช้ระบบออนไลน์ก็ประสบปัญหา และอุปสรรคบางประการ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้ 1) วางแผนอัตรากำลังที่สอดคล้องกับความเป็นจริง 2) ให้พนักงานสาขามีส่วนร่วมจัดทำระเบียบคำสั่ง 3) กำหนดความรับผิดชอบของพนักงานให้ชัดเจน 4) พนักงานบริหารระดับสูงของสาขาควรสนใจสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติคน *Aray Limthong*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Aray Limthong*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *Aray Limthong*

SAKDA MANAVAPAT : INTERNAL CONTROLS OF ONLINE DEPOSIT SYSTEM FOR THE BRANCHES OF COMMERCIAL BANK. THESIS ADVISOR : MR.SAKDI KIEWKARNKA, ASSIST. PROF. GITSANAPHAN SUPHANAROJ. 174 p. ISBN 974-577-738-2

The objectives of this thesis are the study of the kinds of deposit, the process of deposit and withdrawal and the internal control of online deposit system for the branches of commercial bank; by studying the banking regulation, and related documents, interviewing the bankers, and observing the operations of the three difference banks: Bangkok Bank Ltd., Siam Commercial Bank Ltd., and Thai Military Bank Ltd., which have standard deposit online systems.

The results of study show that in general, the operation of the three banks are the same, although they use different kinds of computers. They had planed to control the system from converting phase by parallel run and audit cut-off. The internal control of the deposit can be devided into two aspects. First, it is the operation control: teller operation control, authorized control, balance proof control, inter-branch transaction control and etc. Second, it is the management control: organization control, set the regulation, branch audit and etc.

However, the online system still have certain the problems. After carefully study the system, the author made the following recommendation: (1) good manpower planning, (2) give branches' staff the opportunity to set regulation, (3) provide the clear set of duties, and (4) pay close attention the operation by the executives.

ภาควิชา การบัญชี.....
สาขาวิชาการบัญชีทั่วไป.....
ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิติกร *Arroy*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. กฤษณ์ อดิศร มั่งคั่ง*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *ดร. นวน*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ ดังรายนามต่อไปนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณากุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณพันธ์ สุพรรณโรจน์ ผู้ได้ให้ความช่วยเหลือในการกำหนดหัวข้อเรื่อง และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคอยชี้แนะแก่ผู้เขียน คุณศักดิ์ เกี่ยวการค้า ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ที่กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและช่วยติดต่อบุคคลสำคัญของธนาคารต่าง ๆ ในการขอความร่วมมือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ คุณรังสรรค์ วงศ์พยัคฆ์ รองผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด คุณจิระพันธ์ พันธุ์คงชื่น ผู้จัดการส่วนตรวจสอบงานคอมพิวเตอร์ ธนาคารทหารไทย จำกัด ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณประภาส ต้นไสว หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบ 4 ฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ที่กรุณาให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา ตลอดจนบิดามารดา บรรดาเพื่อนสนิทญาติพี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้เขียนจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบให้แก่บุคคลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนขอบกพร่องผู้เขียนขออภัยแต่ผู้เดียว

ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้อีกครั้ง.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตารางประกอบ	ฅ
สารบัญรูปประกอบ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีการเลือกตัวอย่าง	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
การวิเคราะห์ข้อมูล	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้	4
2. ศึกษาระบบเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย	5
ความเป็นมาของเงินฝากในประเทศไทย	5
การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในระบบเงินฝาก ของประเทศไทย	12
3. ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ด้านเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ..	18
องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ด้านเงินฝาก ..	19
รูปแบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล	29
เครือข่ายคอมพิวเตอร์	36

4. ประเภทของเงินฝาก และวิธีปฏิบัติงานด้านเงินฝากของสาขา ในระบบออนไลน์และออฟไลน์	47
ประเภทของเงินฝาก	47
วิธีปฏิบัติงานด้านเงินฝากของสาขาในระบบออนไลน์	53
วิธีปฏิบัติงานด้านเงินฝากของสาขาในระบบออฟไลน์	82
5. การเตรียมการและการควบคุมการเปลี่ยนแปลงระบบ	87
การวางแผนและการเตรียมการเปลี่ยนระบบ	87
การควบคุมการเปลี่ยนระบบ	95
การตรวจสอบเพื่อยกเลิกระบบคู่ขนาน	99
6. การควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขาที่ใช้ระบบออนไลน์ ..	106
ความหมายของการควบคุมภายใน	106
การควบคุมด้านการปฏิบัติงาน	108
การควบคุมด้านการบริหาร	135
การประเมินผลการควบคุมภายในด้านเงินฝากของสาขา ที่ใช้ระบบออนไลน์	141
7. สรุปและข้อเสนอแนะ	163
บรรณานุกรม	171
ประวัติผู้เขียน	174

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงรายการถอนเงินของแต่ละประเภทเงินฝากที่สามารถ ทำรายการได้ในระบบออนไลน์ และออฟไลน์.....	84
5.1	แสดงจำนวนเงินฝาก และจำนวนบัญชีของสาขาที่จะเปลี่ยน ระบบ	89
5.2	แสดงอัตรากำลังพนักงาน	90
5.3	แสดงปริมาณสลิปและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ขออนุมัติ	91
5.4	แสดงงบประมาณค่าใช้จ่ายในการออนไลน์	92
5.5	แสดงการเตรียมแผนงาน ๗ วัน เปลี่ยนระบบ	96

สารบัญรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
3.1	องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์	21
3.2	เครื่องเทอร์มิโนล และชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของสาขา	24
3.3	แสดงตัวอย่างเครือข่ายที่ใช้เครื่องมัลติเพล็กซ์เซอร์	28
3.4	แสดงการเชื่อมโยงแบบจุดต่อจุด	30
3.5	การเชื่อมโยงหลายจุดบนช่องทางส่งผ่านข้อมูลช่องเดียว ...	32
3.6	เครือข่ายแบบดาว	33
3.7	เครือข่ายแบบวงแหวน	35
3.8	เครือข่ายแบบตาข่าย	37
3.9	เครือข่ายที่ทำการประมวลผลแบบรวมศูนย์	39
3.10	ระบบแยกงานแต่ละงานโดยใช้เครื่องและแฟ้มข้อมูล แยกจากกัน	42
3.11	ระบบที่แต่ละสาขามีเครื่องและแฟ้มข้อมูลของตนเอง และทำงานประเภทเดียวกัน	43
3.12	ระบบที่แต่ละกลุ่มของสาขาใช้เครื่องและแฟ้มข้อมูลร่วมกัน และทำงานประเภทเดียวกัน	45
4.1-4.2	ตัวอย่างใบคำขอเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝาก ประจำ	54-55
4.3-4.7	ตัวอย่างใบคำขอเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน	59-63
4.8	ตัวอย่างใบฝากเงิน	65
4.9	ตัวอย่างใบฝากเงินบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน	67
4.10	ตัวอย่างใบรับฝาก/ถอนแบบไม่ใช้สมุดคู่ฝาก	68
4.11	ผังแสดงการรับฝากโดยไม่ได้ผ่านเทลเลอร์	69
4.12	ตัวอย่างใบเบิก-ส่งเงิน	71

รูปที่		๘ หน้า
4.13	ตัวอย่างใบถอนเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ	72
4.14	ฝั่งแสดงการถอนโดยผ่านเทลเลอร์ แต่จ่ายเงินจาก พนักงานรักษาเงิน	76
5.1	รายงานตัดยอดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์	101
5.2	รายงานตัดยอดบัญชีเงินฝากประจำ	102
5.3	รายงานตัดยอดบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน	103
6.1	เปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านเงินฝาก	109